

היכרות הוליסטית ומעמיקה

היכרות אישית בתפיסת ההכלה הינה תהליך משמעותי ומתמשך המאפשר היכרות הוליסטית ומעמיקה עם התלמיד. להיכרות זו יש ערך בפני עצמה, עצם הידיעה שהתלמיד מרגיש שהמורה מעוניין להכיר אותו לעומק מוביל לתחושת שייכות גבוהה יותר, אך היא גם חיונית לקביעת מטרות ודרכי עבודה.

מה זה אומר להכיר תלמיד?

להכיר תלמיד משמע הדבר להכיר את החוזקות ותחומי העניין שלו לצד קשיים וחסמים. להכיר תלמיד משמע ללמוד אודות המשפחה שלו, החברה בה הוא חי, התרבות בה הוא גדל, האמונות שלאורן הוא חי. שגרת יומו. להכיר תלמיד זה לדעת מה הרצונות שלו, החלומות שלו, הצרכים שלו, מה מניע אותו ומה מעכב אותו. מה גורם לו להיקשר לאדם אחר ומה גורם לו להתרחק ולהימנע, מי הם חבריו הטובים, מה מעמדו בחברה ועוד ועוד.

איך לומדים להכיר?

היכרות היא תהליך דינמי. אנחנו לא מכירים תלמיד ברגע אחד אלא מפיסות רבות של ידע שאותן אנחנו מחלצים מאינטראקציות רבות עם התלמיד, משיחות עימו, עם הוריו, עם מוריו, עם חבריו, מתהליכי ההוראה, מביקור בסביבת חי ועוד. כל רכיבי הידע נאספים יחד ומעובדים באופן מתמשך לכדי סיפור אישי, סיפורו של התלמיד.

להלן המלצה לפעולות שונות המסייעות לנו בהעמקת ההיכרות:

1. אפשרו לתלמיד להכיר אתכם - חשוב לדעת שכדי שתלמיד יאפשר לנו להכיר אותו באופן מעמיק אנחנו צריכים לאפשר לו להכיר אותנו באופן חלקי. התהליך מבוסס על הדדיות ושותפות עמוקה בין המורה, התלמיד והוריו.
2. נצלו כל אינטראקציה עם התלמיד בכדי להכיר אותו טוב יותר.
 - < בזמן השיעור: בעת ההקניה, בלמידה עצמית וקבוצתית, לפי מידת השתתפות במהלך השיעור, לפי אופן התגובה למשוב של המורה או של חבריו לכיתה ועוד.
 - < בלמידה בקבוצות קטנות (שעות פרטניות למשל) - נצלו את המפגשים בקבוצה קטנה או במפגש פרטני בכדי לנהל שיח אודות היבטים רגשיים הקשורים לתהליכי הלמידה של התלמיד.
 - < בפעילויות בלתי פורמליות: בהפסקות, בטיולים, בפעילויות חברתיות, בתנועת הנוער/ מסגרות חברתיות אחרות ועוד.
 - < בעת שיח עם התלמיד: בשיח יזום ואקראי - למדו אודות הנכונות לחשוף את עצמו, להציג קשיים, לבקש עזרה, לספר על חלומות, מטרות, יעדים, רצונות, פחדים, תקוות, התמודדות עם כישלונות לצד התמודדות עם הצלחות.

3. נצלו כל אינטראקציה עם משפחות התלמיד בכדי להכיר אותו טוב יותר.
- < בזמן ישיבות מתוכננות: זהו את התגובות שלהם על אודות הדיווח על התלמיד, שאלו אותם כיצד זה נראה מנקודת מבט משפחתית.
 - < במפגשים בלתי פורמליים/בעת ביקור בבית - בררו על אודות 'התפקיד' שלו בתוך המשפחה, התנאים הפיזיים והרגשיים בהם הוא גדל, המסרים שהוא מקבל ממשפחתו ועוד.
4. זהו את נקודת המפגש ביניכם לבין התלמיד - מהם המקומות בהם אתם מתחברים לתלמיד, מה הצורך המיוחד שאתם מזהים בו ואיך צורך זה פוגש אתכם?
5. העמיקו את ההיכרות בעת ישיבות פדגוגיות - אספו מידע מהמורים המקצועיים על אודות התלמיד, בחנו את האופן בו המורים המקצועיים מתארים אותו, מהם הרגשות שהוא מעורר בהם ועוד.
6. תשאלו שאלות, אולי גם תקבלו תשובות. לעיתים קרובות אנחנו אוספים מידע מכולם ואף יוצרים לכך פרשנות ושוכחים לשאול את הילד באופן ישיר, לא תמיד הילד יענה תשובות מפורטות, ואולי אף יסכים לשתף פעולה, אבל אם נתמיד ונשאל ואם נאפשר לתלמיד להכיר גם אותנו הוא בסופו של דבר ישתף אותנו. לפעמים התלמידים רק מחכים שישאלו אותם.

מה עושים עם כל מה שלמדנו?

- + נתחו את המידע המצטבר ונסו למצוא דפוסים, הקשרים, מכנה משותף או היבטים שלא ניתן למצוא בהם עקביות: לדוגמה - זהו תחומי דעת שבהם הוא מגלה יותר עניין לעומת אחרים, מורים אליהם נקשר יותר, משימות בהן הוא מצליח יותר או פחות, זמנים ... מקומות... סוגי משובים... סוגי תמריצים... מאפייני השיח ועוד.
- + נסו למצוא הסברים לאותם ממדים - מדוע התלמיד פועל באופן הזה דווקא עם מורה כזה או אחר, מדוע הוא מגלה מוטיבציה ב... ונמנע מ... ועוד.
- + תעדו את המידע ותרגמו אותו ליצירת 'סיפור שלם' על אודות התלמיד.
- + השתמשו בכל הידע המצטבר בכדי לבנות את תוכנית העבודה עם התלמיד.

מקורות עזר

- [תהליך היכרות אישית](#) - אגף הכלה והשתלבות
- [קשר מורה תלמיד](#) - פורטל עובדי הוראה, מרחב פדגוגי
- [תוכנית אישית להיכרות עם התלמיד](#) - אינקלו, בתי ספר מכילים